

ADR-rozen

We worden allen meer en meer bewust van de nefaste gevolgen op onze omgeving van het gebruik van chemische hulpmiddelen om onze rozen gezond te houden. Deze bezorgdheid voor het milieu inspireerde meer dan zestig jaar geleden Wilhelm Kordes (1891-1976) toen hij opriep om in Duitsland een rozenkeuring in te voeren met de gezondheid van de planten als belangrijkste criterium. Niet dat er voordien geen keuringen waren, die waren er overal ter wereld, maar de hoofcriteriën bij die keuringen waren de kwaliteit van de bloemen en de vorm van de struik. De in 1950 in het leven geroepen rozenkeuring kreeg de naam: "Allgemeine Deutsche Rosenneuheitenprüfung", afgekort ADR. De rozen worden in verschillende keurtuinen geplant. Erkende keurders beoordelen de kwaliteit van de rozenstruiken aan de hand van een strikt schema, dat kan vergeleken worden met een puntenblad. In het begin waren gewasbeschermingsmiddelen toegelaten, maar sinds 1990 is dit strikt verboden: geen fungiciden meer, en insecticiden mogen slechts met toelating van de directie toegepast worden. Enkel de standaard bemesting is nog toegelaten.

In 1990 verwierf de roos 'Heidetraum' van Noack het ADR-kenmerk. De rozenveredelaar, die op 19 mei 2014 zevententachtig jaar werd, begon in 1950 met het kweken van rozen. Omdat hij veel rozen gezien had die in het midden van de zomer nagenoeg al hun bladeren verloren, stelde hij zich tot doel rozen te kweken

- die resistent zijn tegen aantastingen door schimmels (waarvoor het dus overbodig is om fungiciden te gebruiken)
- die weinig verzorging vragen
- die goed doorbloeien
- waarvan de bloemen mooi blijven – ook bij slechte weersomstandigheden.

Heidetraum was de eerste roos die aan deze strenge eisen voldeed. Ook het initiatief van de firma Kordes om sinds 1988 geen gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken op de testvelden droeg zeker bij tot de voorwaarde om geen bespuitingen tegen schimmelziekten uit te voeren in de keurtuinen vanaf 1990.

De elf keurtuinen liggen goed verspreid over Duitsland (figuur, bron: www.adr-rose.de). Dit garandeert dat de rozen worden onderworpen aan een grote

verscheidenheid aan klimatologische omstandigheden. De winters kunnen bar koud zijn of heel matig, afhankelijk van de ligging van de keurtuin. In de ene tuin zijn de zomers zonnig en droog, in een andere somber en nat. Deze keuringen geven daarom een nauwkeurig beeld van de kwaliteit van een roos. Gedurende drie opeenvolgende jaren worden de rozen gevolgd.

Het verloop van het keuringsproces van het planten tot de beslissing over het toekennen van het ADR-kenmerk wordt beschreven in de 'Leitfaden für die Durchführung der ADR-Prüfung'. Samengevat: de rozen worden tijdens de herfst van het aanvangsjaar van de keuring aangeplant in vierkante percelen met een zijde van één meter. Bemesting wordt slechts toegepast na een grondonderzoek en bij het aanbrengen wordt rekening gehouden met de invloed op het milieu. Zo starten alle rozen in dezelfde groeiomstandigheden. Na de winter wordt een grondige snoei toegepast, rekening houdend met het type van de roos. Tijdens de zomer worden storende takken weggeknipt zodat de lucht goed kan circuleren door de struiken. Voor de etikettering worden speciale codes gebruikt zodat inzenders en keurders niet weten wie de kwekers zijn.

De keuring is voorbehouden voor nieuwe rozen (Rosenneuheiten): ze mogen maximaal vijf jaar in de de handel zijn en moeten twee jaar na het verwerven van het ADR-keurmerk publiek te verkrijgen zijn.

Welke elementen spelen een rol in de keuring? Tien punten worden voorbehouden voor de kwaliteit van de struik: vijf voor winterhardheid en vijf voor de groei en vorm van de struik tijdens de zomer. Indien de plant na de winter totaal bevroren is wordt 0 toegekend voor winterhardheid, en bij sterke tot minder sterke beschadiging worden 1 tot 4 punten gegeven. Enkel bij heel geringe beschadiging kan de score 5 toegekend worden. Er zijn twee momenten gereserveerd voor de evaluatie van de groeikwaliteit van de struik: bij de eerste en de tweede bloeiperiode. Voor de kwaliteit van de bladeren worden maar liefst 30 punten voorbehouden. Factoren die in rekening gebracht worden bij

dit deel van de keuring zijn: de hoeveelheid bladeren, de schoonheid ervan, de houdbaarheid, de harmonie met de bloemkleur en in het bijzonder de weerstand tegen bladziekten. Aan de knopvorming en de vorm van de bloem kunnen tot 10 punten toegekend worden. De bloeirijkheid en duur van de bloei worden van in het begin van de zomer

tot in de herfst in zes keurbeurten gevolgd en de waardering kan tussen 0 en 10 punten opleveren. Daarbij worden rozen van dezelfde groep vergeleken. De bloemkleur vanaf het moment dat de bloem zich opent tot het verbloeien ervan wordt beoordeeld op een schaal van 0 tot 10. Ook hier zijn minstens twee keurmomenten voorzien. Verder worden voor elk van de volgende eigenschappen ook 5 punten voorbehouden: geur, het zelfreinigend vermogen en de innovatieve waarde. De controles worden gedurende drie jaar uitgevoerd. Het ADR-kenmerk wordt toegekend aan een nieuwe cultivar die 75 procent van de punten behaalt en bovendien 25 op 30 scoort voor de kwaliteit van het blad. Meer informatie kan je lezen op de ADR-site www.adr-rose.de onder 'Bewertungschema'. Deze strenge eisen maken dat rozen met het ADR-kenmerk bijzonder goede tuinrozen zijn. Informatie met een goede beschrijving en foto van rozen, die het ADR-predikaat hebben verworven, vindt u op de website van ADR-Rosen. Maar wij houden je op deze site ook op de hoogte. Bovendien zullen we ook een handige klassering van ADR-rozen volgens kleur maken, wat zeker een goede hulp is bij de aanschaf. In België kan u tijdens de zomermaanden alle ADR-rozen in bloei zien in de tuin van Luc Van Esser in Geistingen. Dit is absoluut een aanrader als hulp bij uw persoonlijke keuze in het enorme bos van supergezonde rozen.

Eens ADR, altijd ADR? Nee, niets is minder waar. De rozen met het ADR-kenmerk worden opgevolgd en regelmatig gekeurd. Wanneer ze niet meer voldoen aan de strenge eisen, verliezen ze het ADR-kenmerk. Gedurende de voorbije jaren werd van 74 cultivars het ADR-kenmerk ontnomen, waaronder 'Bonica 82', 'Compassion' en 'Elina'. Voor de volledige lijst verwijzen we naar de website over ADR-rozen. De meeste hiervan werden ADR-roos voor 1990, het jaar waarin beslist werd geen chemische gewasbescherming meer toe te passen. Het feit dat steeds meer heel gezonde rozen geteeld worden, waardoor de beoordeling steeds strenger kan worden, speelt hierin zeker mee.

'Excellence rozen', is het nieuwe predikaat, dat door een Nederlands-Belgische keurcommissie werd ingevoerd als opvolger voor TOPROOS. De Stichting Excellence Roses heeft keurtuinen in Boskoop, Den Haag, Lottum, Winschoten, Mechelen (Vrijbroekpark) en Deurne (Rivierenhof). Er worden ook onderhandelingen gevoerd om Coloma, de rozentuin van de Vlaamse Gemeenschap hierbij te betrekken. De keuringscommissie streeft naar een even streng beoordelingssysteem als voor de ADR-rozen.

Van ADR-rozen wordt beweerd dat ze niet geuren. Dat was inderdaad zo in het begin. Robuustheid en geur gingen toen blijkbaar niet samen. Recent hebben enkele bijzonder goed geurende rozen het ADR-predikaat verworven. 'La Rose de Molinard' (Delbard), 'Line Renaud' (Meilland Richardier, deze

roos draagt ook de naam 'Elbflorenz', 'Laguna' (Kordes), 'Schloss Ippenburg' (of 'Prince Jardinier' ook van Meilland), 'Hella' (Kordes), 'Camelot' (Tantau), 'Lavender Meidiland' (Meilland) en 'Guirlande d'amour' (Lens) getuigen daarvan. Het gaat de goede richting uit met rozen: heel goede weerstand tegen ziekten, bestand tegen erg koude winters en bovendien doen ze wat

iedereen van een roos verwacht: ze geuren goed. Ook nieuwe veredelaars zoals Martin Vissers en Michel Adam zullen hiertoe zeker nog bijdragen.

Er worden jaarlijks maar een vijftigtal nieuwe cultivars toegelaten voor de ADR-keuring. Bovendien is de deelname aan deze keuring kostelijk. Veel telers van nieuwe rozen, vooral hobbyïsten, nemen er om die reden niet aan deel. Maar deze veredelaars nemen wel deel aan internationale wedstrijden, waar juryleden uit verschillende landen meewerken aan de beoordeling van de kwaliteit van de rozen. Zo hebben we in België eind juni in Kortrijk en begin september in Le Roeulx een keuring. De regels voor het toekennen van punten verschillen van streek tot streek, maar een roos die goed scoort op verschillende keuringen, is zeker een betrouwbare roos. Dit betekent dat er jaarlijks een groot aantal nieuwe goede rozen op de markt komen die bijzonder goed zijn, maar toch geen ADR-predikaat hebben. Zo heeft Martin Vissers reeds een groot aantal prijzen gewonnen met zijn nieuwe 'no nonsense rozen' zoals 'Sweet Blondie', 'Taxandria', 'New Dreams' en 'Europa Nostra' (ook 'Esprit d'Amour').

De moschatahybriden van Louis Lens en Ann Boudoulf scoorden zeer goed op deze internationale wedstrijden met onder andere 'Jean Stephenne', 'Grand-Duc Jean' en 'Dinky'. De resultaten van de rozenkeuringen die wereldwijd georganiseerd worden, blijven zeker een heel nuttig instrument bij de selectie van rozen voor uw tuin. Bovendien mogen we de oude rozen niet vergeten. Heel wat oude rozen die nu nog vlot te verkrijgen zijn, hebben bewezen blijvers te zijn en vragen geen speciale behandeling om er goed uit te zien.

Jos Rogiers

www.rozenvrienden.be

Bronnen:

Rosenbogen E5941

Een versie van dit artikel verscheen in het tijdschrift van De Vrienden van de Roos, Rosa Belgica.

www.adr-rose.de